

Wnioski 2024 – aktualne formularze do pobrania:

<https://www.gov.pl/web/nauka/dokumenty-wymagane-do-ubiegania-sie-o-zgode-na-przeprowadzenie-doswiadczenia>

PROSZĘ NIE MODYFIKOWAĆ FORMULARZY WNIOSKÓW ani NTS. Jedyną dozwoloną modyfikacją jest powielenie tabeli 8 (w przypadku, gdy doświadczenie ma więcej niż jedną procedurę lub więcej czynności). Należy w tej sytuacji skopiować odpowiednie fragmenty wniosku i ponumerować kolejne procedury.

Uwaga ogólna: duże, złożone projekty lepiej podzielić na mniejsze wnioski, z wyodrębnionymi celami badawczymi, uzasadnieniami i przebiegiem procedur, które będą łatwiejsze do zrozumienia i oceny.

Wypełniając wniosek używaj poprawnej polszczyzny i formy bezosobowej.

Tytuł/punkt wniosku	Ten sam tytuł wpisz w nagłówek od 2 strony wniosku i w streszczeniu nietechnicznym.
Klauzula pod tytułem	Wykreśl jedną z opcji. Punkt: „jest ponowioną lub zmodyfikowaną wersją projektu” zaznaczamy tylko wtedy, jeśli wniosek w tej samej formie był składany wcześniej do LKE (tej samej lub innej). Poprawiając/uzupełniając wniosek w trakcie procedowania pozostawiamy zapis: „nie był wcześniej rozpatrywany...”.
Dane użytkownika	Należy zwrócić uwagę na wpisanie poprawnej nazwy, adresu i numeru użytkownika (zgodne z rejestrem). Te same dane wpisz w nagłówek od 2 strony wniosku.
Osoba do kontaktu	Wpisz osobę, z którą może się kontaktować LKE w razie wątpliwości w trakcie oceny wniosku. Może to być kierownik projektu, osoba zlecająca doświadczenie, osoba planująca doświadczenie, osoba wykonująca procedury itp.
Oświadczenie o wyrażeniu zgody na doręczenia elektroniczne	Wskazane uzupełnić przez podanie adresu poczty elektronicznej do doręczeń. Musi to być adres do sprawnego kontaktowania się, ponieważ na ten adres będą przesyłane ewentualne wezwania do uzupełnienia wniosku, przedłożenia wyjaśnień, zaproszenia na posiedzenie etc. Doręczenia te będą prawnie skuteczne.
Upoważnienie do działania w sprawie wniosku	Wskazane uzupełnić przez wymienienie osoby, która w imieniu użytkownika będzie mogła udzielać dodatkowych wyjaśnień (pisma z wyjaśnieniami, zmiany i uzupełnienia wniosku, reprezentacja przed LKE).
Dane osoby planującej	Komórka wykształcenie wpisz: stopień (tytuł) naukowy oraz kierunek wykształcenia, komórka szkolenie wpisz: tytuł, rok, organizator. Komórki „kwalifikacje” nie wypełniaj.
Opinia lub zatwierdzenie wniosku przez zespół ds. dobrostanu	Nowy punkt od roku 2022: w zależności od wewnętrznych uregulowań obowiązujących u użytkownika, wniosek powinien zawierać opinię zespołu ds. dobrostanu działającego u użytkownika lub adnotację o zatwierdzeniu wniosku przez zespół (podpisują wszyscy członkowie zespołu ds. dobrostanu lub upoważniony przedstawiciel zespołu – zależnie od regulacji wewnętrznych użytkownika).
Miejsce przeprowadzenia doświadczeń w ośrodku	Należy wypełnić tylko w przypadku przeprowadzania doświadczeń w ośrodku użytkownika, jeśli adres ośrodka jest inny niż adres użytkownika wskazany w pkt 1 lub jeżeli doświadczenia przeprowadzane będą w ośrodku innego użytkownika, ze wskazaniem uzasadnienia.
Miejsce przeprowadzenia doświadczenia poza ośrodkiem	Wypełnij zgodnie z odnośnikami we wniosku w przypadku wykonywania procedur poza ośrodkiem użytkownika (np. w gospodarstwach rolnych, ogrodach zoologicznych, w terenie - środowisku życia zwierzęcia dzikiego) podając uzasadnienie naukowe wykonania doświadczeń poza ośrodkiem doświadczalnym.
Cel i ogólny opis doświadczenia	W pkt A wpisz klasyfikację celu naukowego lub edukacyjnego doświadczenia – zgodnie z wykazem celów z art. 3 ustawy. W pkt B opisz i uzasadnij cel podjętego doświadczenia: umotywuuj go przedstawiając główne hipotezy / pytania, które chcesz zbadać. Limit 250 słów. W pkt C opisz w sposób ogólny doświadczenie odwołując się do procedur przez podanie ich numerów (z pkt 8). Tekst musi być napisany w sposób zrozumiały dla niespecjalisty. Wyjaśnij skróty i naukowe terminy lub zastąp je pisząc tekst bardziej ogólny. Limit 250 słów.

Planowany termin realizacji doświadczenia	Należy podać daty w formacie dd/mm/rr. Maksymalny czas na jaki możesz wystąpić to 5 lat. Przy planowaniu dat warto uwzględnić ewentualne opóźnienia (np. dostawy odczynników, zwierząt, sytuacje losowe).
Uzasadnienie wykorzystania zwierząt	<p>Należy uzasadnić potrzebę wykorzystania zwierząt (wyjaśnij dlaczego nie można zastosować badań <i>in vitro</i>) oraz wybór modelu (gatunek, rasa, szczep, linia, stado, outbred vs. Inbred, płęć). Wyjaśnij, dlaczego niższe gatunki nie są odpowiednie jako modele zwierzęce dla twojego eksperymentu. Podaj płęć zwierząt i uzasadnij wybór. Uzasadnij liczebności grup (kontrola pozytywna, negatywna, grupy eksperymentalne) z powołaniem się na prawidłowości statystyczne (określ rodzaj testu, podaj parametry uwzględnione do szacowania liczby zwierząt). Argumenty typu „doświadczenie własne w prowadzeniu badań” nie wystarczają. Przejrzyście rozpisz grupy doświadczalne i kontrolne (zalecane w formie tabelki).</p> <p>We wniosku umieszczamy tylko zwierzęta objęte procedurami doświadczalnymi. Jeżeli w ramach doświadczenia planowane są grupy kontrolne, w których na zwierzętach nie będą wykonywane procedury, to wykorzystanie tych zwierząt należy omówić we wniosku, ale nieuzasadnione jest uwzględnianie ich w ogólnej liczbie zwierząt zaplanowanych do realizacji doświadczenia (pkt 7B).</p> <p>Upewnij się, że liczba zwierząt podana w pkt 7A, 7B, 8 i w streszczeniu nietechnicznym jest taka sama.</p>
Informacja dotycząca zwierząt	W przypadku zwierząt laboratoryjnych należy podać szczegółowo rasę, szczep, linię, stado i wiek lub stadium rozwoju. Pochodzenie zwierząt laboratoryjnych – jedynie legalne zarejestrowane hodowle lub dostawcy. Zweryfikuj podaną liczbę zwierząt z uzasadnioną w pkt 7A, opisem procedur w pkt 8 oraz podaną w streszczeniu nietechnicznym.
Opis warunków	<p>Należy opisać warunki, w jakich będą utrzymywane zwierzęta z uwzględnieniem specyficznych potrzeb gatunku (temperatura, wilgotność, cykl świetlny, liczbę wymian powietrza na godzinę - odesłanie do obowiązujących przepisów uznaje się za niewystarczające). Opisz i uzasadnij odstępstwo od standardowych warunków utrzymania zwierząt (np. utrzymanie gatunków społecznych pojedynczo w klatce, niestosowanie wzbogacenia środowiska etc.). W doświadczeniach gdzie poziom bólu jest umiarkowany lub wysoki albo dochodzi do upośledzenia funkcji, dodatkowe udoskonalenie i opieka/nadzór mające na celu złagodzenie cierpienia są obowiązkowe (np. dodatkowy materiał gniazdowy lub wzbogacenie w celu zmniejszenia stresu, butelka z dłuższym smoczkiem ułatwiającym picie, specjalna karma, aby zapobiec utracie masy ciała itp.).</p> <p>Podpis składa osoba odpowiedzialna za dobrostan zwierząt w jednostce, tj. osoba wyznaczona z art. 24 ustawy przez kierownika jednostki.</p> <p>W sytuacji przeprowadzania doświadczenia w więcej niż jednej jednostce sekcję C należy skopiować i wypełnić odpowiednio do liczby ośrodków, w których utrzymywane będą zwierzęta w ramach doświadczenia. Wymagane jest podpisanie sekcji C przez osobę odpowiedzialną za dobrostan zwierząt w każdej jednostce.</p>
Opis procedur	<p>W razie potrzeby (większa liczba zaplanowanych procedur lub czynności) tabelkę 8 lub jej elementy należy skopiować.</p> <p>Kategorię dotkliwości należy ustalić zgodnie z zał. VIII dyrektywy.</p> <p>Procedura to kolejne czynności na danej grupie zwierząt – jeśli czynności w danej grupie są różne, muszą być opisane jako oddzielne procedury.</p> <p>Podaj dokładny opis procedury ze szczegółowym opisem kolejnych czynności (z uwzględnieniem chronologii i zaznaczeniem częstości ich wykonania) oraz czasem ich trwania. Zwróć uwagę, czy procedury i czynności są odpowiednio ponumerowane (zależnie od kolejności ich wykonania).</p> <p>W przypadku iniekcji należy podać objętości i stężenia podawanych substancji oraz ich właściwości; w przypadku pobierania tkanek przyżyciowo objętości lub wielkość pobranych wycinków, informacje o osłonie antybiotykowej i przeciwbólowej w czasie i po zabiegach, sposób uśmiercenia (zgodny w wytycznymi dla gatunku i wieku zwierząt – zał. IV dyrektywy – możliwe odstępstwa na podstawie art. 16a ustawy).</p>

	<p>W przypadku odstąpienia od zastosowania znieczulenia ogólnego lub miejscowego podczas wykonywania czynności należy podać uzasadnienie dla odstąpienia od zastosowania takiego znieczulenia i sposób monitorowania stanu zwierzęcia.</p> <p>Pamiętaj, aby wymienić wszystkie stosowane leki i preparaty, z opisem drogi podania, dawki i częstotliwości stosowania.</p> <p>Opis dawkowania: mg/kg - gdy podajemy nazwę substancji czynnej ml/kg - gdy podajemy nazwę handlową leku.</p>
Wykaz osób	<p>W tabeli muszą być wymienione wszystkie osoby obsługujące doświadczenie. Upewnij się, że wszystkie osoby mają stosowne kwalifikacje i wyznaczenia w danej jednostce. Należy zwrócić uwagę na funkcje (gdy w doświadczeniu zwierzęta są uśmiercane, minimum jedna osoba musi mieć uprawnienia do uśmiercania etc.). Zespół badawczy powinien zostać zaplanowany w sposób gwarantujący właściwą opiekę nad zwierzętami oraz ciągłość doświadczenia przez cały czas trwania eksperymentu.</p> <p>Należy wpisać tytuł, rok i organizatora szkolenia oraz staż pracy ze zwierzętami doświadczalnymi.</p> <p>Gdy nowe osoby dołączają do projektu na późniejszym etapie trwającego doświadczenia, należy to zaktualizować (wniosek uzupełniający).</p>
Opis uwzględnienia zasady 3R	<p>Wykaż, że Twój projekt nie powiela innych badań. Odwołaj się do literatury: podaj przeszukane bazy danych i słowa kluczowe. Opisz jak w projekcie doświadczenia uwzględniono realizację 3R.</p> <p>Zastąpienie: podaj informacje o wstępnych badaniach/symulacjach <i>in slico</i>, <i>ex vivo</i> czy <i>in vitro</i> oraz niedostępności metod alternatywnych, uwzględnij wybór zwierząt o najniższym możliwym poziomie rozwoju.</p> <p>Ograniczenie: uzasadnij jak oszacowano optymalną liczbę zwierząt (minimalną, wiarygodną do osiągnięcia celu planowanych procedur). Zapanuj użycie metod, które pozwalają zebrać tę samą ilość informacji przy mniejszej liczbie zwierząt lub więcej informacji przy tej samej liczbie zwierząt.</p> <p>Udoskonalenie: opisz jak dokonano wyboru procedur o możliwie najmniejszej dotkliwości, jakie wprowadzono czynności mające na celu ograniczenie cierpienia i złagodzenie dotkliwości procedur, poprawę dobrostanu etc. (np. dodatkowe szkolenie zwierząt, wzbogacenia środowiska zwierząt, dodatkowy monitoring stanu zdrowia zwierząt). Warto uwzględnić stosowanie nowoczesnych, nieinwazyjnych technik diagnostycznych i badawczych mogących przyczynić się do uzyskania danych bez powodowania cierpienia czy stresu zwierząt lub ograniczających takie cierpienie.</p> <p>Powoływanie się na standardy wymagane prawem (np. minimalne wymagania zawarte w rozporządzeniu dotyczącym warunków utrzymania zwierząt lub obowiązkowe szkolenia pracowników) jest niewłaściwe – w opisie udoskonalień należy uwzględnić wszystko, co zrobiono ponad obowiązujące wymogi prawne.</p>
Planowane metody uśmiercania	<p>Uśmiercenie zwierząt jest dozwolone tylko w uzasadnionych przypadkach (art. 6 i 11.2 ustawy) i w sposób ograniczający do minimum ból, cierpienie lub stres zgodnie z załącznikiem IV Dyrektywy (możliwe odstępstwa na zastosowanie innej metody uśmiercenia zwierzęcia wykorzystywanego w procedurze: należy podać uzasadnienie naukowe dowodzące, że cel procedury nie może zostać osiągnięty przy zastosowaniu metod z zał. IV Dyrektywy).</p> <p>W przypadku niektórych metod wymagane jest potwierdzenie śmierci by wykluczyć możliwość, że zwierzę odzyska przytomność.</p> <p>Procedury planuje się i wykonuje tak, aby w jak największym możliwym zakresie unikać śmierci jako punktu końcowego procedury, a w razie konieczności zastąpić ją wczesnym i humanitarnym zakończeniem (HEP). W przypadku planowania zastosowania wczesnego, humanitarnego zakończenia procedury szczegółowo opisz (np. w formie tabeli) objawy i ich nasilenie będące podstawą decyzji o uśmierceniu zwierzęcia. Wskazane jest opisać w tabeli jakościowo (objawy) i ilościowo (przypisana liczba punktów każdemu objawowi) punkty krytyczne ułatwiające obiektywną ocenę i będące podstawą decyzji o uśmierceniu</p>

	zwierząt. Pamiętaj, aby humanitarne punkty końcowe zostały zaplanowane z uwzględnieniem specyfiki eksperymentu i potencjalnych objawów związanych z planowanymi procedurami oraz z uwzględnieniem cech gatunku zwierząt. Ustalenie punktów końcowych jest zalecane we wszystkich eksperymentach, a bezwzględnie wymagane w doświadczeniach, w czasie których może wystąpić silny ból, cierpienie lub śmierć zwierząt (w szczególności: ostra toksykologia, choroby nowotworowe, zwyrodnieniowe, zapalne czy zakaźne).
Załączniki	Wpisz T lub N w tabelkę. Do wniosku obowiązkowo należy załączyć streszczenie nietechniczne doświadczenia w formie pliku Excel (nie ma potrzeby drukowania dokumentu). Pozostałe załączniki stosowanie od potrzeb.
Streszczenie nietechniczne (NTS).	Streszczenie nietechniczne skierowane jest do zwykłego czytelnika nie naukowców! Streszczenie nietechniczne to dokument nałożony przez dyrektywę w celu podania do opinii publicznej informacji o badaniach z udziałem zwierząt doświadczalnych - są one zatem najważniejszym źródłem informacji dostępnej publicznie na temat badań z wykorzystaniem zwierząt przeprowadzanych w Polsce i w EU. Ideą publikacji NTS jest zwiększenie otwartości i przejrzystości w temacie doświadczeń na zwierzętach, zachęcanie naukowców do lepszej komunikacji ze społeczeństwem, w szczególności w kwestii wyjaśnienia potrzeby prowadzenia badań z wykorzystaniem zwierząt. Streszczenie należy wypełnić w pliku Excel (pomarańczowe pola, nie modyfikuj tytułów tabel – białych pól), zachowując zasadę, że ma być poufne, proste i anonimowe ale równocześnie rzetelnie i kompletne (zgodne z treścią wniosku). Opis doświadczenia musi być prosty i zrozumiały dla niespecjalisty (tj. osoby nieposiadającej wiedzy i doświadczenia w zakresie wykorzystywania zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych), z uwzględnieniem opisu szkód i cierpienia zwierząt (w tym śmierci, jeśli tak zaplanowano zakończenie procedur) i potencjalnych zysków z badań. Zamiast pisać, co zostanie zrobione zwierzętom (np. myszom zostaną podane w formie iniekcji ...) opisz w języku potocznym jakie mogą być odczucia zwierzęcia (np. myszy odczuwają krótkotrwały, lekki ból w trakcie podania zastrzyku). Ogranicz liczbę skrótów lub jasno wyjaśnij każdy z nich. Unikaj nazbyt technicznych i szczegółowych opisów oraz naukowych terminów, zastępując je, wyjaśniając lub pisząc tekst bardziej ogólny - wszyscy powinni zrozumieć, dlaczego wykonanie doświadczenia jest ważne. Podaj tylko gatunek, wiek, płeć i liczbę zwierząt (upewnij się, że podane informacje są takie same jak we wniosku) oraz orientacyjny czas wykonania doświadczenia (w miesiącach – zgodnie z informacją podaną we wniosku). W opisie zasad 3R uwzględnij stosowane wzbogacenia środowiska dla zwierząt, ale nie podawaj argumentów, które są podstawowymi wymogami prawnymi (np. wymogi dotyczące warunków utrzymania). NTS wypełnij i wyślij do Komisji w formie pliku Excel. Proszę pamiętać przy wypełnianiu streszczenia nietechnicznego o zachowaniu anonimowości (np. nie wymieniaj instytucji, współpracowników itp.).
Wszelkie zmiany w eksperymencie, mające potencjalnie negatywny wpływ na dobrostan zwierząt, muszą zostać ponownie zaakceptowane przez LKE (dodatkowe zwierzęta, dodatkowe procedury/czynności, modyfikacje procedur/czynności, dodatkowe osoby, zmiana/dodanie ośrodka). Nie jest wymagane uzyskanie zgody na zmianę dostawcy/hodowcy zwierząt.	
Wniosek uzupełniający: należy wypełnić wzór wniosku uzupełniającego oraz stosowne załączniki: Zał. A do wniosku uzupełniającego - dodatkowe zwierzęta w procedurach wskazanych we wniosku; należy dołączyć zaktualizowane streszczenie nietechniczne! Zał. B do wniosku uzupełniającego - nowe lub zmodyfikowane pojedyncze czynności lub całe procedury; należy dołączyć zaktualizowane streszczenie nietechniczne! Zał. C do wniosku uzupełniającego - zmiana lub dodanie miejsca przeprowadzenia doświadczenia; Zał. D do wniosku uzupełniającego - włączenie dodatkowych osób do udziału w doświadczeniu.	

Opracowanie: Monika Mikulska